

nit^v

Gr. nit

Pulec M² J

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

interim'

l. vnitřní'

Pulec M² 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

niveč // vniřec

Pulec M 2 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ušký'

n-a' cewa

l. ušký' // ušký'

Pulec 17² 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

užepsaný

Spr.

Pulec M² 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

noha svobodná

žítí na svobodné uoře

žítí volně // svobodně // užívati
svobody

Proletář 280

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

noha velká

šití na velké noze

sp. dolati velkého,
mnoho utráceti

Pulec 17 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Nové číslo

L. Uvrslo

Vulec 14² 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

notné veľký
nespr.

X spr. notné veľký

Palec M 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

neceu

vidim s. neceu

spr. musim
nemohu jinak uz
af.

Dulec M² 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nyu'

"nepr. at o minulosti; at o budoucnosti"

sp. pad, potom, te af.

< nyu' se urazalo

sp. te // pad // potom // tehdy
se urazalo >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec M² 80

56 "při určitém čase"

80 o tři čtvrti na jedenačt

Spr. o třech čtvrtích // - tech

81 o Štědrý den

na jedenačt
Spr. o Štědrém dni // na Štědrý den

Vulec M² 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

o velikosti²

„učební úkoly“

nespr.

< jida o v-i 30 m²

sp-zaupčující

flocku 30 m² >

Pulce M² 81

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obávati se, aby ne-

// že + slad. slo

< Obávám se, že přijde

// Obávám se, aby nepřibyl >

Dulec M² 81

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obdivovati co

eg. obdivovati se čemu
po _____

Pulec 14² 81

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obdržeti jarek

Sp. dostati.

Palet 112 50

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obestiti

obelstěn // obelstěn

Pulec M² 81

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obeslati

sp. vzdržati domu, aby přišel

nesp. obeslati suēm

m. vydati; poslati poslance
na suēm

Pulech 281

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obětavost

podle NR 7 l. obětavost

Pulec 17²⁸¹

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obětavý

l. obětavý

Palác M² 81

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obět' 11-†

Pulec M² 82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obezřetný, -ost

sp. obezřetný, -ost

Pulec M²-82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obhajoba

sp. - obhájení, hájen, obrana
(pří, proces)

Publ. M² 82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Obhospodářovati pole, statek

Spr. hospodářiti na něm, redělavati,
obdělavati, spravovati

Pulec 17² 82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obchod čim

sp. s čim

sov. obcházeti
s čim

Publ. M² 82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obchodováti cílu

Sp. s cílu

Pulec M² 82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oblasť

1. fl. -y // -a

2. fl. oblasť // -ü

Pulec 17² 82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oblažek

spis - sed

Pulech 12 82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Obveziti

S. oveziti

Pulec 282

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obmeziti se na přednášky

fr. frustati na přednášce

// glosy se s přednáškami

Duice 11² 82

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obuzarovati se

musime se obuzarovati

spi- musime se usrovnovati

 Pulec 17282

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obnašeti

dluh obnašeti 500 Kč

spis je // čísel // dělá

// dluhu je 500 Kč

Palec M²⁸²

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obuos

4 podle Nř 9 slovo zbyť. "

spř. fenize, cãstra, suena, plat, dluh ap.
při vypá'dicni' o'slem zbyť.

< Dal jsem mu pãstium o-u

l. Dal jsem mu pãstium. >

< dluhypãci' obuos spř. dluzãre' fenize, dluzãna'
cãstra, dluh ap. >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec M² 82

obor X odbor

82

obor — odbor, vymezení významu obou slov podává
NŘ 6 takto: Obor znamená pole nějaké činnosti vědecké,
umělecké, řemeslné a p. bez zření k tomu, je-li tato činnost
sama o sobě celkem v sobě uzavřeným, či je-li částí nějakého
celku širšího; je to prostě působiště něčí práce. O od-
boru mluvíme, chceme-li výslovně naznačiti, že jde o částí
nějakého většího oboru lidské práce, zorganizované rozděle-
ním na několik částí. Rozdíl ovšem není ostrý; jsou na př.

83

odbory na vysokých školách, odbory v úřadech, odbory
řemeslné a p.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec M²

obratem
posky

Spz - Pulec M² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Obratem

číslo 3

Fr.

Puce M² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obruč, -e u. // -i f

Pulec M² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obstarávací služby

spr. vyřadění // rovněž

 Pulc M² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obvyklý X obyčejný

obvyklý a obyčejný jsou výrazy významem sobě blízké, ale přece různé; proto je třeba slova obvyklý a slova obyčejný užívat s opatrností; častěji se totiž hodí místo obvyklý říci obyčejný než naopak, neboť slovo obyčejný má význam širší než slovo obvyklý; **obvyklý = co jsme si obvykli**; na př. Byli oděni obvyklým šatem, t. j. jako obyčejně, jak si zvykli, jak si oblíbili, jak se sluší při té které příležitosti; **obyčejný = co se děje pravidelně** — za jistých okolností, všední, nevynikající nad běžný průměr; mnohdy se slova obyčejný a obvyklý významem kryjí, ale příslovce obvykle a obyčejně se významem nekryjí tak často. Kdo se oblékl obvykle, neoblékl se obyčejně, neboť obvykle = způsob, jakým je kdo zvyklý, neboť jak je vůbec zvyk to dělati; obyčejně = všedně, prostě, jednoduše.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Řeč M² 83

obzvláště

Spr. obzvláště

Pulec M² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obyvatel

2. fl. - tel. // - tel.

 Pulec 17² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obyvatel co

< foloj, Erapiu, zemi, rásť mesta >

spis. Ede

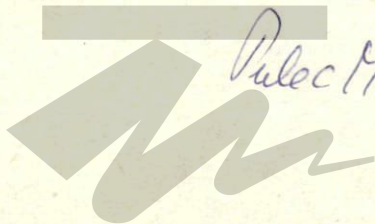
< v foloji >

Pulec M² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obžaloba

všob. a vespr.
spr. žaloba

Pulec M² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obřady

Prav: obřady

NR 9: - rudy

Pulec M²83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ocel, -e u. // - i f.

masé-je " ~~to~~ ^{novotvar} 4

Pulec M² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ocetnouti se, ocitl se

l. ocetnouti se, ocitl se

~~_____~~
Pulec 14 283

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ocelavati čeho // eo

ocelaval matru >

Palocm² 84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

očistiti

očistěu

Spis - šteu

Pulec M 284

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oči vidue

fr. kněžně, vůči hledě („jeu tam, kde lze
hleděti opravdu v oči“)

 Pulec 17² 84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

očividný

"nove' slovo a zbytočné" 4

spis - faberový // zrejmy // zrodilny // uarany

Ruloc 17284

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

od²

časov' počiátek

od nebolita let

Spri- jiz nebolita let
11 fo nebolita let

Vulec M² 59

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

od² - k³

ode due So dui

sp. den ode due
Pulec M² 27

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

od² - k³

dům od domu a pod. možno říci jen za určitých podmínek (na př. jsou-li představy, jichž se stíhání týká, míněny obecně, ne individuálně a p.) a v jistých ustálených rčeních (říkáme šel dům od domu, ale neříkáme šel vesnicí od vesnice). Tam, kde formy dům od domu není možno užiti, lze říkati a psáti bez jakéhokoliv porušení správnosti jazykové ode vsi ke vsi nebo od jedné vsi k druhé.

Pulec M² 33

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

od² - E³

rossali

od hlavy 8 patě // do paty

~~_____~~
Pulec 17² 57

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odboviti co

< zbozi >

sf. odbyti

Sf. vypraviti

Pulec 284

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odhavití Golov
"podle NR 7 slovo nové a zřet."

Golov < Kupce > Spi. obloušiti

Pelet N° 284

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odbyti / odbývati co

sp. ve vřz. 'konati co ledabylo // nedbale'

jinak nespr.

odbyti, odbývati něco — konati něco ledabylo, nedbale; jinak je nesprávné; na př. Slavnost se odbývá, s p.r. je, koná se, pořádá se; — trh se odbývá, s p.r. je, koná se; — hody se odbývají, s p.r. slaví, strojí; — odbyti školu, lépe vychoditi; správné však je: Odbývati zkoušku (staročesky totiž znamenalo odbyti, odbývati = zbaviti se, zprostiti se něčeho, nějaké povinnosti).

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dulec 17² 84

odčísti // ode-

Pulec M² 84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odehrávat se (sich abspielen), nesprávné vazby: Děj se odehrává v Praze, — s p r. děj se koná, dějištěm je Praha; — bitvy se odehrávají, s p r. bitvy se svádějí; — válka se odehrávala, s p r. vedla se; — vražda se odehrála, s p r. byla spáchána, stala se.

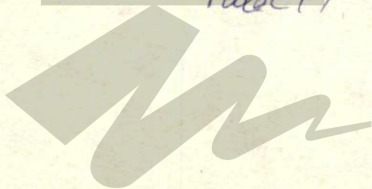

Palca MR 84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odepřati

Spr. odepřouti

~~_____~~ Pulch 1784

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odepsati

odpsati // ode -

Pulec M² 84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odesílati // odsílati

Pulec 11² 84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odestlati

odstelu // odstelu

Pulec M²84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odměřený'

o - e' chováni'

podle ND 5 germ.

„ale nepřiči' se kadekmu j-u“

„chováni', již nepřesahují měři' obyčle'“
Edvořičost

Pulec M² 24

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odměřiti

spo. "část celku měření oddělit"

chyb. u. změřiti (celé)

Pulec M² 84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odněti // novotvar odejmání

Pulec M² 84

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odolnost

sp. jernost, schopnost odforie

Palec 01285

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odolný'

spz - výroby', housevnaty', fermy'

Pulec M² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpadati, odpadnouti; odpadnouti, odpadati může, co je připevněno; ve významu přeneseném odpadnouti = státi se nevěrným; na př. odpadnouti od víry; jinak (ve významu nebýti, nekonati se a p.) je nesprávné, na př. V této větě čárka odpadá, s p r. čárka se nepíše; — dvě části programu odpadají, s p r. nutno vynechati; — všechny výhody odpadají, s p r. pomijejí, přestávají, pozbývají platnosti, se zrušují a p.; — cvičení odpadá, s p r. není, se nekoná, se vypustí, vynechá; dva členové komise odpadli úmrtím; s p r. ubyli úmrtím, zemřeli.

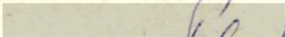
Pulec 11285

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odfořinouti

odfořal +

spi. odfořinul +

 Pulec 11285

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpověď

sp. pomoc čemu
od čeho

// nářava čeho

Pulec M² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpomoci čemu

< nedostatku, bídě >

Spr. pomoci od bídě // z bídě
v nedostatku // z nedostatku

Pulec M² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odporučiti 'odrazati'

X doporučiti 'poraditi, schváliti' >

Pulec M 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpovědi // — 171

Pulec M² 85-

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpov'eda'ni'

učiniti na své odpov'eda'ni'

~~spř. na svou~~ odpovědnost

 Pulc M² H

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpovídati čemu

odpovídati čemu je nesprávné, na
př.: To neodpovídá skutečnosti, s p r. to není správné. přesné,
to se nesrovnává se skutečností, to se neshoduje se skuteč-
ností; to neodpovídá mé povaze, s p r. to se nesrovnává s mou
povahou, to nehoví mé povaze.

Pulec M² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odskora // odskury

Pulec 17285

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odsouditi

§³ // na⁴

< § switi // na swit >

Palec 17² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odstranit: co

spi. ve v'z'm. c tajně co oddělití²

< fidele >

spi. oddělití.

< Erivdu >

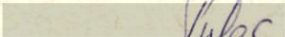
spi. napraviti, odciniiti

Pulec 17² 85

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odvážit

opr. 'část celku vážením oddělití'
chyb. u. zvažiti (celest)

 Puloc M² 24

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odvislý
spr. "odchližený"

jinak nespr.

o-y' na čem

spr. za'vislý' na čem

Pulec 12 86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odzdělány

Sp. Pulec M² 86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ohled; chybná jsou taková rčení se slovem ohled, kde ohled neznamena 'ohlížení se na něco, přihlížení k něčemu, dbání něčeho, a p., nýbrž prostě jen zřetel, hledisko, pohnutku a p., neboť podst. jméno ohled není prostý zřetel, hledisko, pohnutka; nesprávné vazby: V tom ohledu, s p.r. po té stránce, v té věci, v té příčině, v tom směru; — v mnohém ohledu, s p.r. po mnohé stránce; — ve všech ohledech, s p.r. po všech stránkách; — v každém ohledu, s p.r. po každé stránce; z ohledů zdravotních, s p.r. z důvodů; —

Pulec M² 876

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ohled

s o-em na eo

— s ohledem na něco, správ-
něji vzhledem na něco nebo k čemu, se zřetelem na něco,
nebo k čemu, maje zření na něco, hledě na něco, prohlédaje
k tomu; —

Pulec M² 86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obled

z o-u na lotu 'früherliche Se Sonu
// diejice na lotu'

Sfr.

Palac M² 86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obledu plny' rücsichts voll

spi. plny' obledu // pozoruy' // setruy'
// lasravny' // fitvetruy' aj.

Pulecty 286

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obrazovati

Spi. -rovati

Pulec M² 86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oj // oje f. // oje n.

Pulec M² 86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

okamžitě

hespí- ve výřm- frávě, uyní

Knihla není' o-ě na skladě

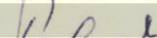
fr- frávě

Palec M² 86

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oko

hespr. v sq. ve vřzu. 'oči, znač' |
< ma' byskre' odo, sp. oči // znač >

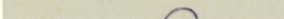

 Pulochy² 86-87

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oko

mezi čtyřma očima

spis. soukromé, stranou, bez svědění

Vulec 142 87

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

okolo²

znamena¹ kolem²
i mimo⁴

jití okolo domu [redacted] jodel¹ i mimo domu²

neboť jití mimo domu je podle NR 7

zastar.
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Palác 17² 87

okres // - sled // stek

2. sg. okresu // okresu

// podle NR 7 okresu

Pulec M² 87

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

okusiti čeho // co

↳ našojě // našoj >

Pulecty² 163

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Olgin

Sps. Olgin

Vulec M²⁸⁷

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oudletí // -14'

Pulec M²87

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

omeziti se / omezovati se na co

omezovati se, omeziti se na to (sr. něm. sich darauf beschränken) není správné ve významu přestatí a p., s p r. přestatí na něčem, spokojiti se s něčím.

Pulec M² 87

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

onen

„žbyť. se ho užívá podle něm.“

↳ Star podobný onomu u Němců

je: stawa u Němců →

„lépe jest oparovati fodsť jiněho“

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
Pulec 17² 87

ono

ono je velmi často zbytečné napodobení němčiny; v obyčejných větách bezpodmětých je nesprávné, v citových větách bezpodmětých však je oprávněné; na př. když vyhlédneme z okna a jsme překvapeni, že prší, řekneme: Ono prší! Tu je zájmeno ono správné, ale jinak musíme říci spr.: Prší. — **on, ona, ono je oprávněné v citových větách**, i když je podmět vyjádřen jménem, na př.: On by to bratr jinak nechtěl; — Ono to všecko nestojí za nic.

Pulec 12 87

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

opane &

Pulec M² 87

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Operovati s cílem
< se zásadami >

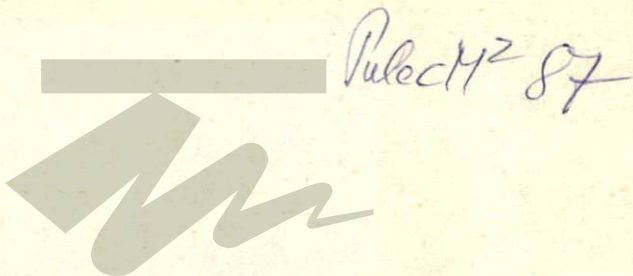
Sp. cíle

Publ. 14²⁸⁷

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

opět, opětně =^c po druhé, znova', je správné, jen když jde o opětování děje; nespr. místo zase, nejde-li o opětování děje, na př.: Poslouchá mistra, který opět poslouchá inženýra, spr. který zase poslouchá... Ten má to, ten opět to; spr. zase. — Ten pracuje rukama, ten opět hlavou, spr. zase.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

opevati // ofevovati

Publ. M²⁸⁸

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oplačnouti // opláchnouti

Pulec 288

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oplatba // oplacené

Publ. MZ 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

opodstatněný

l. odůvodněný

Pulec M² 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Opoměnouti

Spr - opoměnouti

Paloc M² 28

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oproti³

podle NR 7 zlt.⁴

stačí proti

Dulec 14² 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

opustiti loze

zbyl.

l. vstati

Pulec M 62

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Orchestra // - 8 -

Pulec M² 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ortel, -e lu.

Pulec M² 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

osoba

pro svou osobu < bych rědl >

sich für meine Person

Sp. ja' bych rědl

Pulecty 288

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

osvědčovací co

Spr. státní na co

Puleč 12 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

osyba

l. osoba Pulec M² 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

otevřít

gr-otevřít

Pulec M² 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

otevřené uložiti

sp. bez obalu, upřesně, nepodytě,
zřetelně, přímě

Pulec M² 88

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ovce

2-fl. ovčí//ovec

Palec 11288

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obroubiti

gr. obroubiti

slov. vléci — obléci

vlad — oblad af.

po předjane ob- se v vysouva!

lulec 17² 83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

02111, -u m. // -i f.

Prulec M² 89

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

P

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pád

pád; tohoto podstatného jména se užívá chybně velmi často vlivem němčiny; uvádíme nesprávné vazby: Stane se pád, s p r. stane se to; — stává se takový pád, s p r. stává se to, stávají se takové věci; — to jsou pády, s p r. to jsou věci; — v podobných pádech, s p r. v podobných případech; — to je těžký pád, s p r. to je těžká věc; — jsou všelijaké pády, s p r. jsou všelijaké případy, příhody: —

Pulec M² 89

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pád

– nesprávné je: **na každý pád, každopádně,**
s p.r. každým způsobem, buď jak buď, děj se co děj, stůj co
stůj, najisto a n.:

Rulee M² 89

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pád

... nesprávné je: na žádný pád, žádným pádem,
s p r. žádným způsobem, nikterak, ne, naprosto ne, vůbec ne,
za živý svět ne, za nic na světě, ne a ne, dokonce ne a p.

Pulec 11. 2. 89

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pa'd
jeu v toue pa'de ✓

spri. jeu sehdz

Pubc M² 89

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pa'd
v opačném pa'du

Spr. jinač, sic

Pulect 12 89

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pa'd

v podobném pa'du

< V podobném pa'du byl to uendělal

Spr. V tažoněm případě >

Přelct 4289

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pad

v padu²

↳ V padu onemocnění nepřijdu

sp. - Bude-li nemocen

// onemocně-li >

- v pádu objednávky, s p r. při objednávce, když budete objednávat; - v pádu potřeby, s p r. v čas potřeby, bude-li potřeba, bude-li třeba; - v pádu nepříznivého počasí, s p r. nastane-li, bude-li nepříznivé počasí, za nepříznivého počasí: -

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec 17² 89

pa'd

v pa'du, se <uechce>

spri uechce-li

Pulect 17² 89

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pa'd

v pa'du-li < mi nezaplátíte >

spr- nezaplátíte-li mi

// ještě mi nezaplátíte

Pulect 289

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

padnouti

spri. < Kabát dobře padne >

Pulec M² 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

padnouti do oči'

Sp. Pulec M² 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

padnouti do nejisté doby spr.

spr. — Pocátky toho padají do polovice minulého století →

Pulec M^z 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

paňěl, -u masr.

Pulec M² 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

práchnouti fo cém

Spř - čílu

Pulec M² 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pakli

pakli = jestliže však, je tedy správné jen na počátku věty podmínkové, která svým smyslem odporuje předchozí větě, na př.: Budu tě čekat; pakli nepřijdeš, budu se hněvati; — uděláš-li to, dobře, pakli to neuděláš, běda ti! — nesprávně bývá místo prostého jestliže, -li.

Dulec M 2 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pamatovati

s inf. < uatō prijít brzo domú >

s aly < Pamatuji, alyš ... >

Pulect 1290

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

paněť 11-t

Pulec M² 90

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pancír¹² II pancír¹²

Pulec M 291

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

panovali

panovati není vždy nesprávné, jak dřívější oprávcí vytýkali; naopak je podle N. Ř. 5 správné i o věcech, označuje-li existenci něčeho, co všichni na sobě cítí, čím se všichni spravují, co se všude jeví, co trvá, je v obyčeji, ve zvyku, je trvale; ne však místo pouhého býti; na př. nespr. je: Souvislost panuje, správně: Souvislost je; ale správně: Panuje nedostatek vody (ač tu stačí též: Je nedostatek); správně: U nás to nepanuje = není ve zvyku; správně: Obyčej panuje, tam panují podobné poměry a p.

MORAVSKÉ
Publ. № 91
ZEMSKÉ
MUZEUM

paprsek II paprsek

2. sg. paprsek

Pulec M² 91

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

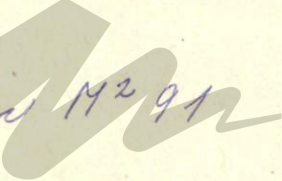
parátek

Pulec M 2 91

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

parolodi

l. parník

Přes 19291

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

patřičně

spr. náležitě // jak se patří

Pulec M² 91

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

patičný

patičný; toto slovo je utvořeno chybně, je nové a zbytečné; ~~lépe~~ náležitý, vhodný, příslušný.

Pulec M² 92

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

patřiti

patřiti ve významu o majetku je nesprávné; správně náležeti, na př. Ta kniha patří mně, s p.r. náleží mně, je má; — komu to patří? s p.r. komu to náleží, či to je? celá země nám patří, s p.r. je naše, náleží nám. Správné však: To mu patří = toho zaslouží.

Průluc M 292

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

paše II paše, n.

Pulec M² 92

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rel 11 pyl

Pulec M²⁹²

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

peluňík II peluňík

Pulec M² 92

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

penis, v sq.

spv. částka

< tento penis buď vyplacen,
spv. bylo penis, tato částka >

Pulec 14² 92

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

perla, pl. perle
syn. perly

Pulec 142 92

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

piš

jednati na svou piš

spu. jednati o svém umě

(t. sp. um),

na svůj vrub

Pulec 1895

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ

MUZEUM

dělati co na svou piš

spu. na svůj vrub

Pulec M²152

petisi'ca' // petisi'ca'

Pulec M^z 1410

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pikel, 2. sg. pikle, m.
obyč. v pl.

Pulec M² 92

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pisat: co

< fletun >

Sfr - ua co

Pulec M² 40

M² 92

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

písmě, 2. sg. písmene // písmo, 2. sg. písmena

Pulec 14292

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pištěl, -e, m. 11 f.

Pulec M² 92

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plam

spec. plamen

" toto slovo je apudonit jen
v bisnich "

Prulec 14292

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

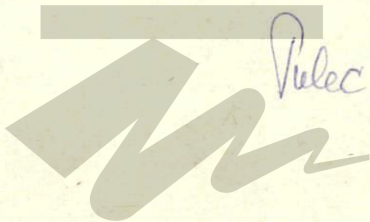
plátek 11 platič

Pulec M 292

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platti.

spr. ve výzu. c vyplácet
v jiném výzu. nespr.

Dulec M² 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiť domu

< Jemu platila vzomiuča

spr. ^{jemu} friskula, byla věnována, na
něho se vztahovala, (přo se tyžala)

< To platí tobě

spr. Tyžá se tebe, pada, jde, uctí
na tebe to tižaku tobě >

< Na všeha platí tobě

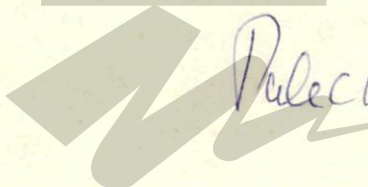
spr. K tobě jdu, přicházím >

< Kenabist neplatila nam, spr. nebyžala se uas, nebyž nami-
řena proti nam > Vulec 17 93

platiti na toho

to na va's neplati

l. z toho si nic ne delame

 Palec M² 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti za^y

< za dobrota spr. byti fobladan >

< za fochrovelo clovera spr. waji ho || fobladaji' ho
za || ni' raji' o wem, ze
ni' ca' se
|| mydi' se, ze

< neprestal platit za ideal, spr. byti idealem
|| byti fobladan || wuawau za ideal >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dulec 11² 93

plína // plína

Pulew 112 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plevel, 2. sg. plevele // plevelu

Pulec M² 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plíce f. foun., pirodné u.

Pulec M² 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

placky f. II pláče n.

Prulec 012 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plnolitosk
spr. stetitostk

Pulic M² 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plnoletý

spec. stěhový

Průběh 112 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plnomocenská

spr. plná moc

Pulec 14293

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

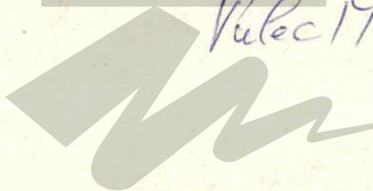
po⁴

čas. trvaní

po ošechen čas
po ten celý čas

Sp.

Pulec 17² 20

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poširati plak

spr. mlti, dostirali, brati plak

Pulec M293

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fočati // fočuanti

spi. fočiti

foča

spi. fočala

Pulec M² 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

počet

jistý počet rozí
spr. několik

Číslo 142 93

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

počínati

počínati; dříve se rozlišovalo: počínati něco (sloveso předmětné) a počínati se; říkalo se na př. Učitel počíná vyučovati × Vyučování se počíná; dnes je však též správné Vyučování počíná; — správné je: Školní rok se počíná // Školní rok počíná.

Pulec 142 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

počítali na koho

syn. spolihali na koho

Pulec Ms 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

počítali s čím

počítati s ~~čím~~ je správné, kde jde o kalkulaci, třeba ne právě početní, o rozvažování, na př.: Velitel vojska nepočítal s nepřátelským dělostřelectvem; nesprávné však je na př. Počítati s něčím, na koho, s p r. věřiti, spoléhati, skládati se na něco, v počet bráti a p.; — počítati s náladou, s p r. míti zření na náladu, přihlížeti k náladě, dbáti nálady; — počítati s pomocí, s p r. spoléhati, doufati v pomoc; — počítáme s vámi, že přijдете; s p r. čekáme, že přijдете.

Pulec 14. 9. 94
MOŘAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pod⁴

mezi¹ úřa

< děti pod deset let

sp. do deseti let >

Pulecti² 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pod⁷ jménem, názvem

△ Dito bylo pod jménem, názvem

Spr. se jmény, je nazváno,

na desce →

Vilecty 294

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pod⁷
tou podmlukou

Sp. s tou podmlukou // s tou
výjimkou

Pulec M² 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fodajný 'co se foda', co je tvárné, ohebné'

X foddajný 'kolo lze snadno foddobiti'

Pulec H² 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podemliti || podemleli, podmelu ||

podmelu

Pulec 112 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podpisoval

syn. podpisovali

Publ. M 299

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podepsati

Prav.: podpis i podepsán,
NŘ 9 podpis sámítá

Pulec M 2 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podšev, m, vlastně podšev,
2. sč. podšev, pl. podševy

Pulec M²94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prodesívati

l. prodesívati || prodávati

Pulec 14294

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podíl

podíl = část, dědictví; v jiném významu nesprávné, na př.
Bráti na něčem podíl; s.p.r. účastníci se čeho, býti účasten
čeho; — míti podíl na tom podniku, s.p.r. míti na podniku
úcast/účastníci se toho podniku.

Pulec M2 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podivati se

impt. podivo se!, spr. podivaj se!

Pulec M2 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fodjiti // fodnutí // fodjati
zast. u. podejmouti

Pulec M² 94

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fošklad

na foškladě²

↳ Budovati na foškladě programu

Spr. na základě >

Spr. - ve v'zu. Substrat >

Pulec M² 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podle x vedle x dle

podle x **vedle** x **dle**; podle vyjadřuje obyčejně shodnost s něčím jiným, na př. podle práva, podle zákona, podle zvyku, podle tebe, podle tvých slov atd., ale znamená také pohyb nebo polohu podél něčeho; na př.: Podle domu je zahrada; šel podle potoka; — **vedle nejčastěji znamená** místo u jiného předmětu; časem i ve významu přeneseném; na př. Vedle povinné práce dělá i jiné; — **dle znamenalo** původně příčinu, asi jako pro; stávalo častěji za podst. jménem než před ním; později se objevuje ve významu přeneseném dnešního podle (na př. dle spravedlnosti, dle libosti), tak hojně v dnešním jazyce knižním; je zbytečné, protože živý jazyk vůbec již přestal tak říkati.

Pulec

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podmínili

< úspěch byl podmíněn spěvností,
spr. závisel na spěvnosti >

Pulec M 295

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prodnes // dodnes

Pulec M² 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podpůrili

„ sbýtkýnyj nootrac “, spr. podporaalis
podepřili, podpory poskytnouti,
podpírati, podporu dáti, pomoci

Řulec 14295

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podřadili

podřaděn || podřasen

Pulec Mz 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podřadováni // podřazováni

Pulec M 2 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podstýlati II podstýlati

Pulec M² 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podlaji 112 toho podaji

• Pulec M^o 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podateli

opr. podteli

Pulec 14296

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podleborati

ve výj. přenesením, sdělování
není nespr., ale l. je sdělování

Puleš 14296

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pohostili, pohostěn
spr. pohostěn

Index M² 96

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rohokovci II rohokovci (byli)

Pulec M^o 96

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

požívati ohněm

„ není spr., neboť to není požívání, tj. zahrabávání do země, l. spalování, spopelnění

Pulec M 296

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pohřešovat

pohřešovat (ze říci jen při osobním podmětě) ~~se~~ shledá-
vati, že mi něco chybí, pozorovati, uvědomovati si, čeho není;
pohřešovat nelze tedy užití při podmětě věcném; jiné je po-
strádati, na př. Obraz postrádá odstínů (je mu to na škodu),
jiné je: Obraz nemá odstínů (prostě konstatování), nesprávné
by však bylo: Obraz pohřešuje odstínů.

Publ. M 296

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

polviesovatí cihlo

Pulec M² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pohyb

dáti se v pohyb „často sbytečné“

< Vůz se dal v pohyb, l. Vůz se
rozjel >

Průl. 14296

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pochovilně

ve výj. (arci, ovšem, samostatně)
je nespr.

Pulec M 296

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pojmem

ve výsm (početí, sdání) je nespr.

< nemá o tom pojem, spr.
početí, sdání >

Palác M²96

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pojmovní

syn. pojati

Pulec Mz 96

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pokračovali v něčem

l. vyjžděti se jinak

< Pokračoval v jízdě, spr. jel dále >

- < Pokračoval se vyučováním, l.

Vyučoval dále >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dulec M. Z. 96

pokrytectví II pokryství

Průběh M 297

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pokřesťení

syn. pokřtění, obrácení na víru
křesťanskou

Publ. M 297

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pokud se týče

sfr- nebo // nebo i // třeba-li // kde toho třeba
// pokud jde // jde-li af.

Dleč 2142

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pokus

< sločinnosť, vsačky >

spe. pokus o sločinnosť

Priloha M 297

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

políceti // polécti (na pláky)
poléknouti // poléknouti

Pulic M^z 97

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pololetí // půlletí

Pulec M² 97

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

polovice // polovina // půl

polovice // polovina // půl, všechny tři tvary jsou správné; polovina je novotvar utvořený podle zlomků třetina, čtvrtina atd.; není správně novotvarem polovina vytlačovati z jazyka správné a starobylé slovo polovice; — polovice se skloňuje jako duše; je-li při ní slovo děleného předmětu, skloňuje se jen slovo polovice a druhá část je v 2. pádě, na př.: 1. polovice cesty, 2. (šel do) polovice cesty, 3. (blížil se) polovici cesty, 4. (přišel na) polovici cesty, 6. (byl na) polovici cesty, 7. (za) polovici cesty. — Ale říká se také v polovici cestě, na polovici cestě, nebo se dokonce pád naznačuje na druhé části a polovice zůstává v neskloněném tvaru polovic; tedy na polovic cesty, do polovic cesty, v polovic cestě a p.

MORAVSKÉ

Pulec 1994

TEMPSKÉ
MUZEUM

Polka // Polka

Polka M² 95

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Polsko, 6. sv. v Polštině // Polsku

Polen M 2 97

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Polště

syn. Polsko // Polska

Pulec M² 97

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poměr

v poměru k čemu

< v poměru k sobě toho umí

má, spr. proti sobě toho umí

má >

Pulec 1794
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pomoraně // pomoraně

Pulec M² 97

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poměrně

„nespr., kde nejde o poměr“

< Vrhodů byl poměrně malý
počet, l. vrhodů bylo málo, al-
kem málo >

- < Půšel poměrně brzy, l. půšel
dost brzy >

Pulec M² 97

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pominouti se
rozumem

spu. pominouti se s rozumem

Pulec M 2 97

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fomoci^{1/2}

prekládati p-i' slovníkem

sp- s fomoci'

" slovník je fomocíem příkladu "

= prekládati se slovníkem

Precl MZ 97-98

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pomocí 2

pomocí 2 je při věcech vždycky nesprávné. — N. R. 3. o tom vlastním nástrojem k dosažení výsledku, mělo by být pomoci, ale to je jen zbytečný překlad německého mit Hilfe, mittels. Pomocí je možno říci bez obav jen tam, kde jde o cizí pomoc, o ochotu, kde je možno říci, že jsme něčí pomocí něčeho došli, kde bychom bez této pomoci byli nic nesvedli; na takovém místě lze říci též s pomocí, na př.: Dosáhl toho pomocí svých přátel = Dosáhl toho s pomocí svých přátel (= přátelé přispěli pomocí); — přispěli mi pomocí, vydatnou pomocí; — zaplatil (dluhy) pomocí svého bratra = bratr pomohl; pomocí dělníků to odklidil (dělníci mu pomáhali); ale nesprávné je: Pomocí ohně, s pr. ohněm; — pomocí nože, s pr. nožem; — vyšplhal se pomocí provazu, s pr. po provaze; — pomocí národní výchovy, s pr. národní výchovou; — pomocí ní, s pr. skrz ni; — pomocí křesadla, s pr. křesadlem.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec M 2 98

pomstít, pomstěn

spec. pomstěn

Pulec Mz 98

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

po první, po druhé

při výpočtu spr. za první, za
druhé

Pulev 142 98

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

po připsání ~~na~~.

mr.

neto, třeba, bude třeba

< Po připsání přijdu sám,

mr. Bude-li třeba, přijdu
sám *

Pulec M 109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

porovnání

při porovnání nespr.

< pravá hůčka při porovnání se
smatkem, spr. proti smatku >

u porovnání // v porovnání s tím
nespr.

< u porovnání s poměry před
vátkou, spr. proti poměrem před
vátkou >

Pulec M²99

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

porovnáti / porovnávat

('smiřiti (např. mrazěné)')

nověji porovnávat co s čem
se význam. ('srovnáti co s čem (něm.
vergleichen), přirovnáti co k čemu)
se podle NŘ 10 nedyoučují

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec M 299

pořad

podle NR 7 je vyplačování pü-
stoví stálo, uskaničnē, jsou
pohládání (nepřáven) sa ml-
gáiní

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dubec MZ 98

posílání naspět

je spr. a není vhodné je vždy na-
hranovat složením naše, pos-
lání a oba pojmy nekryjí

< Posílám Ti knihy spět >

X < Vracím Ti knihy (Až Ti
knihy) >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MÚZEUM

Dulec 14. 99

poskytovatí co

podle NR 9 častěji než úhr

Prav: poskytovatí úhr, nik. co

Pulec M² 99

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poslední, poslednější

poslední, poslednější není správně, odkazuje-li se tím prostě na věc naposled jmenovanou; stačí zájmeno tento, nebo opakovati podstatné jméno; místo poslední věc, s p. r. věc posledně vzpomenutá, věc, o níž byla posledně řeč a p.; ††

Číslo 14299

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

posléze x konečně

není správné, jestliže slovem posléze vytlačujeme
slovo konečně; konečně a posléze jsou slova naprosto rozdílného významu: konečně = na konec, posléze = později.

Pulec M² 54

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

postrádali x pohřešovali

99 postrádati x pohřešovati; postrádati není nesprávné (ač je to podle N. R. 5 přec jen sloveso papírové) ve výnamu nemíti to, co bych si přál mítí, čeho nedostatek mi vadí, nebo mne bolí; trpějí nedostatkem něčeho (možno ho užívati o osobách i věcech); pohřešovati ~~ne~~ pozorovati, uvědomovati si, že nemám, co jsem měl, že tu není, co tu bývá nebo bylo, co bych si přál mítí nebo co bych měl mítí; — ve slovese postrádati cítíme silnější přízvuk citový, cit nelibosti, až bolesti, kterého při slovese pohřešovati není. Pohřešují-li knihy, ne-

100 znamená nic víc než vědomí, že se mi buď ztratila, anebo že bych jí měl mítí; postrádám-li té knihy, znamená to, že mi ten nedostatek je nemilý, že mi vadí; postrádati a pohřešovati ie často nesprávné místo prostého nemíti; rozdíl vysvítá z těchto příkladů: Postrádám knihy ~~ne~~ nemám jí a potřeboval bych jí x pohřešuji knihy ~~ne~~ měl jsem jí a marně jí hledám x nemám knihy ~~ne~~ není jí, nemám jí mezi knihami. — Postrádati

MUZEUM

Pulec M² 99-100

fosilní čes

Pulec M² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fosbra'dati cihvo

< Zpravy fosbra'daji' fodstaty

Spis-ke maji' >

Pulec M² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

posuněk

syn. posuněk

Faleš M² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

posvítiti

impt. posvítě i posvítě

Pulec M² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

protají || podlají

Pulec M² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prolášim

podle NR 5 nesmysl; podle něm.
berichungweise; spr. neb || neb i ||
křta-li || kde toho křta

Pulec 14² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

protičetovani

s 2. sv. čes

Průlez 192 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

proti
syn. prot

Průběh M² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pouze

čováno slovy pouze a toliko; neprávem; — jen, jenom je vytlačeno nějakou vlastností v plné čistotě, neporušenou a nezmenšenou vlastnostmi jinými; jde tedy při pouhý spíše o vnitřní podstatu, obsah slova (na př.: Ta země jest pouhý písek; Je pouhý Němec), kdežto jen, toliko udává spíše množství, míru.

Pulec M² 47

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pouze

pouze ~~je~~ příslovce utvořené z příd. jm. pouhý, pův. ~~je~~ číře, načisto; dnes znamená 1. čistě, 2. je silnější výraz než jen, jenom, toliko; — protože je v nové češtině důraznější než jen, nesluší ho užívatí napořád místo jen, kteréžto příslovce je příslovcem pouze neprávem z jazyka vytlačováno; na př. pouze dvanáctkrát, místo toho stačí spr. jen, jenom dvanáctkrát.

Pulec Mz 100
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

posílání
úho

Pulev M^r 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

považovali za něco

považovati za něco ve významu 'pokládati za něco' není nesprávné, ač nemá starých dokladů. N. Ř. 9 se za ně přimlouvá: Snad by bylo lépe přijmouti je na milost než vésti proti němu boj, asi marný a snad i zbytečný. (Původní je ovšem pokládati za něco, míti za něco). — N. Ř. 11 uvádí: Považovati něco za něco je stejně nesprávné jako pokládati něco za něco.

Palen M² 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pořídili // pořídili

pořisen, spr. poříděn

Pulec M²

100
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

porovnání co
spr. čim

Pulev 142 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

požitce

Spr. zvláště

Palety 2/155

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

porzdá'li || porzdál' || porzdá'lecí'

přir. sdalika, sdá'li, složením s no-
vou předložkou porzdá'li

Pulec M²101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

1
proznění

proznění, spr. proznění

Pulec M 107

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

probyli / probyrati

úho < rozumu >

ale takí co < Probyl všechny peníze >

Pulec M² 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pozdraviti / -ovati

podle NR 7 obyčejně uš zdraviti

obe' sji

Pulec M^z 162

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

projetí // psaní

Pulec M² 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

psaníček II psaníček

Dulec M² 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

proanacili hůškem
spv. anacili hůškem

Pulec H² 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pojistárenskými a čest, v čem

spu. záležitosti v čem, na čem,

shledává se a čest;

pojistitelé / pojistárenskými a namena

(sústati po ~~záhromě~~ (sv. pojistitelé))

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

Pulec 143401

porva'na 8³

<plesu>
<koncertu>

Spri- na ples
na koncert
Kulec M² 51

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prosvěti ke čemu
spv. na co

Průběh M² 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pracovali na čem x pracovali o čem

< pracovali na dole, na poli,
na jednom místě >

< pracovali na něm dále, pr.
o něm dále >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec M² 101

pravděpodobný

nejpravděpodobnější // pravdě nej-
podobnější

Pulev M² 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pro⁴

pro, předložka; vlivem němčiny, kde für = pro, za, o, se jí užívá často neprávem místo předložek jiných, na př.: Uvedl to pro příklad, s p.r. za příklad, na příklad; — Dům stál sám pro sebe, s p.r. o sobě.

Průběh M² 110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

probdili || probdili

Pulec M² 110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prodejnyj

(co se snadno prodá, ne

co je na prodej)

se domy prodejně, neprodejně

se často setkáváme na vy-
stavách, tržích atd.

Pulec 14. 11. 11

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prodělání

('stránilo při práci'; jinak nespr.

< prodělání nálehu, spr. psaní >

< prodělání nemoci, bolesti, spr.
vytěpění, zakoušení >

< prodělání těžké práce, >

spr. - zakoušení / vytěpění v životě mnoho těžkostí >

Pulec 190 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prochráti 11 prochráti

Pulec 14 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prokletý II prokletý

Pulec M^e 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prokletí
prokletěw, spr. prokleštěw

Pulec M^e 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pronajmouti

(dáti do nájmu)

x najmouti / najímali si;
domáci byt pronajímá,
nájmu byt najímá

MORAVSKÉ
Pulec MZ 111
ZEMSKÉ
MUZEUM

propláchnouti // propláknouti

Pulec M 2 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prořádku // nářdku

Pulec M² 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prosaditi co

není spr. (durchsetzen)

spr. provést, dostát, doručiti
k platnosti, k účinnosti

< prosaditi nárok, spr. prosta-
ziti se svým nárokem, dopo-
moci k účinnosti svého ná-
roku, uplatniti svůj nárok >

< prosaditi své právo, spr.
uplatniti své právo domoci se >

provili koho², čih
ne koho⁴, es

Pulec M² 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prospěch

řecně v ů prospěch / na ů
prospěch, na prospěch ůh
jow podle NK yriáoná

Pulec M² 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prosto, poka

spu. osvobození od přítomnosti

Průběh 14299

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prostranný

je nespr.

< prostranný půbysek, spr. pro-
stranný >

utvoření obdobou podle obou-

stranný (stran-a, stran-ný),

prostranný (půsodniň) tvoře-

no od prostr (prostr jin-n-)

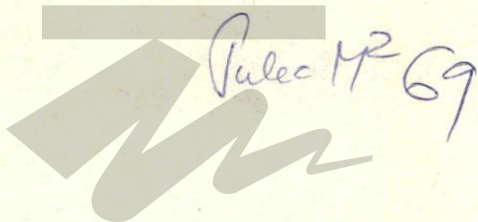
Prav. mají oba tvary

Prav. M^e 111

prostrany'

∠ prostor, ne strana

|| — uny'

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prospěch // uprostřed // prospěch

Pulec M 2112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prostředek

prostředek N. Ř. 6: Už v starší době jsou doklady, kde **prostředek** znamená cestu, pomoc k dosažení cíle; proto není lze toto slovo v tomto významu naprosto zavrhovati; někdy je to slovo zcela zbytečné, ale mnohdy (jak dokazuje i N. Ř. 5) je potřebné. Zbytečné je ve významu 'peníze', na př.: Nemá prostředků, aby to koupil, s p. r. nemá zač to koupiti, zač by to koupil; — Neměl prostředků na studie, na dokončení studií; s p. r. neměl peněz, aby dokončil studia; — Nemá prostředků, aby si koupil knihy, s p. r. nemá na knihy; — ve vazbě: »Nemá prostředků k provozování řemesla« má toto slovo platnost širší než peníze a může tu tedy obstáti, neboť »nemá prostředků k provozování řemesla« nemusí být totéž jako »nemá do řemesla, nemá peněz, aby začal řemeslo«.

Pulev M. 1912

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prostřednictvím²

prostřednictvím je dobrý a starý výraz a nutný tam, kde jde o význam 'skrže', na př.: Prostřednictvím úřadu = t. j. skrže úřad; — prostřednictvím svého přítele mu vzkázal = po příteli, skrže přítele mu vzkázal; — v jiném významu je nesprávné.

Pulec M² 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prostý

prostý; není totožné s přídavným jménem jednoduchý; prostě se nekryje významem s příslovcem jednoduše; jednoduchý šat nemusí být prostý; naopak může být přepychový; prostý šat může být z několika částí oděvu, jednoduchý však ne; bohatá dáma se může šatit jednoduše, ale přepychově; šatí se prostě, nosí-li oděv nenákladný; — nesprávné: Já jsem to jednoduše nepřijal; s p. r. prostě; zkratka:

Pulec M 2 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

protišorati

opr. - se -

Pulev M² 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

proti³

proti znamená směr čelem k někomu, srovnání, opak a nepřátelství; na př.: Stojím proti tobě, jsem proti němu slabý; vojsko táhne proti nepříteli; ale nesprávně: Výplata proti potvrzení, s p. r. na potvrzení; proti hotovému zaplacení, s p. r. za hotové; proti dobírce, s p. r. na dobírku; proti zaslání obnosu, s p. r. budou-li zaslány peníze; proti výpovědi, s p. r. na výpověď; — proti předložení potvrzení, s p. r. na předložené potvrzení; proti odměně vrátiti něco, s p. r. za odměnu

Pulev M² 112

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

proto, jelikož // proto, poněvadž
spr. proto, že

< Udělal to proto, jelikož to-
mu nerozuměl, spr. proto,
že tomu nerozuměl >

Pulev 14. 11. 12
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prorok

(provozování úhr), avšak ve výzvu.

(promorali co) (řimnost, obchod,
doprava) není spr.

Pulec 172 113
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

provozování

ve výřku: výroba, práce není spr.

Pulec M² 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prozraditi / prozrazovati

prozraditi / prozrazovati = zraditi, zrazovati, správne, když ide o zradu; nespr. Prozraditi nevědomosti, s p r. projeviti, dáti najevo, prokázati; — nespr.: Prozrazuje špatnou povahu, s p r. ukazuje, jeví špatnou povahu.

Pulec M^e 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frs

pl. frsy

X

frsa

„s různými významy“

Palec 172. 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

první

- poslední

spe. tento - onen

Pulec M² 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

první i druhý
při odkazu na věci dřív
zmenované je nespr. místo
ten i men

Pulec 17a 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

první, poslední

první, poslední; N. Ř. 6: Kdo je první (nebo poslední), nemá nikoho před sebou (za sebou), nikdo není tedy méně první (poslední) než on; je tedy s logického stanoviska zbytečné říkati o někom, že přišel nebo chce býti nejprvnější, že je ze všech nejposlednější. N. Ř. 6 však dodává: Není ovšem chyba, užijeme-li těchto slov.

Pulec M. 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

průřady

stov nové a sbyk.

< průřady výkony, stov,
pr. znamenití, výleční,
nejlepší jakosti >

Pulec

M² 113

MORAVSKÉ
ZEŇSKÉ
MUZEUM

praj

podle NR slyb. silba v soust
stave, stavu praj; jest je stave
praj nepřárem vyhlásováno

Pulec 112113
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pryč

pryč bývalo dříve brusiči prohlašováno za zbytečné slovo tam, kde může sloveso s předponou od- naznačiti odluku, a doporučovalo se místo: šel pryč — odešel, vzal to pryč — odnesl to, je pryč — není zde, jdi pryč — odejdi, uhní, ustup a pod.; slovo pryč není však docela zbytečné, neboť odcházet i pryč není totéž co prosté odcházení, a tak i jindy; naopak **pryč je správné**: 1. chceme-li s určitostí naznačiti, že se něco od nás vzdaluje tak, aby u nás nebylo, a je nám jedno nebo nevíme, kam se vzdaluje, na př.: Šel pryč, odcházal pryč; odvedl pryč, hodil pryč, zahnal je pryč, poslal pryč a p.; — 2. chceme-li vyjádřiti, že zde někdo nebo něco už není; na př.: Vlak je už pryč, všichni jsou pryč, ta kniha je pryč; je správné též: Je pět hodin pryč, poledne je pryč, o všechno pryč; ale nespr.: Přišel z Prahy pryč, spr. odešel, odjel, odcestoval, zmizel, byl odstraněn, byl přeložen.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec M 2 113 - 114

prádení II předent

Pulew M2 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

práti čes // nikdy co

N. Ř. 6 o tom píše: Práti
mívá v spisovném jazyce az dosud u sebe většinou 2. pád,
ale ve řečeních »práti někomu dobrou noc, šťastný nový rok«
a.p. není třeba se nutiti do 2. p., protože tu pravděpodobně
nejde ani o pád závislý na slovese, nýbrž spíše o dvě věty
v jedno spojené jako ve výrazech »řící komu dobrou noc« (t. j.
řící komu: Dobrou noc!), »dátí komu dobrou noc« a p.

Pulec M²

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pištolka // píšťalka

Pulec M² 102

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předati / předárali

nebo postoupiti; nespr. tedy: Obchod se předá, spr. postoupí, popustí; — policie předala zločince soudu, spr. odevzdala; — žádost byla předána, spr. postoupena; — správné však při vyplácení peněz: předal sto korun, předal se o sto korun ~~ne~~ dal více o sto korun; sr. on se nepředá; dává pozor, aby se nepředal.

Pulec 12. 10. 02
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předstihnouti / předbíhati

Se pojí se 4. pádem, kde jde o zúmyslné předstihování, na př. Předběhl mne, předběhl povoz; nebo se klade výraz předložkový, kde je řeč spíše o pouhé místní nebo časové posloupnosti; nesprávné však je pojití tato slovesa s 3. pádem, na př. Předbíhati událostem, rozsudku, s p r. předbíhati, předstihovati události, rozsudek.

Prulev M² 102
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předejíti / předcházeti

předejíti / předcházeti něco, nespr. něčemu; na př. Hledte to předejíti (ne tomu); — snaží se předejíti nákazu; nedovedeme předcházeti nákazu (nespr. předejíti, předcházeti nákaze); v rodě trpném : Aby se nákaza předešla (nespr. by bylo: Aby se nákaze předešlo).

Pulec M^z 101
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předepsati

předpíši i předpíši

Dulec M^e 102

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

predhovorati komu co
spr. vyřykati, vyřítati

Pulec M^e 102

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předhůška
spr. výřítka

Pulc M^e 102

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předchází komu dobrým pří-
kladem

ap. byli dobrým příkladem,
byli a příklad, dává na
ně příklad, ukazovali na
ně příklad ap.

Pulec 172/102

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nědpořady'

(něm. voreingenommen)

syn. saufady'

Pulec M² 103

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předpoklad

v předpokladu, ův ...

spu. předpokládají, ův ...

Prulev 142 103

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předporada

pro předchozí přípravná ps-
rada

Průlky 14² 103

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

průběžník

opr. průběžný účník

můj průběžník, opr. účník
před mnou

Pulev M 2103

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předsevzítí

předsevzítí; z původního plného časování zbyly jen tvary předsevzítí, předsevzal, předsevzetí; znamená umíniti si, usmysliti si, k něčemu se rozhodnouti; nespr. ve významu vykonati, podniknouti, na př. Předsevzítí nějakou práci, spr. podniknouti práci, dáti se do práce a p.

Prulec M² 103

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

představiti

představiti znamená vlastně postaviti před někoho, před něco, ale ujalo se ve významu **představiti někomu někoho** a není za ně v tomto významu jiného slova.

Průběh M2 103

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přeháněti

'hnáti přes co', ve významu

'nadsazovati, archaizovati, upřelišov-
ovati, přepínati' je nespr.

Pulec

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přehnaný, přehnaně

spv. přelíšný, rozličný, nadmír,
přelíš

< přehnaně vřadavky, spv. pro
mistěně, neměně, přelíšně,
přepjatě >

< přehnaně starostlivost, spv.
abyččná, přelíšná apod >

Pulec M² 103

přehřel^{š.} // přehřeli, w.

Průlev Mz 103

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nějati +
spr. příjmovi

Pulec M² 104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

překlenoucí rozpor

spv. smičiti, ¹⁰vyromati, odstra-
niti, smičiti rozpor

Pulev M² 104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

preštití

preštití // preštití

Prulev M²104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přelhati

(obelhati)

Pulec M² 104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přemíra, nespr.

přemíra bolesti, spr. nesmírné
bolesti; přemíra útrapy, spr.
nesmírné, nesnesitelné, nad-
lidské útrapy

Pulec

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přemliti || přemliti

Pulec M² 104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

převést (v účetnictví)
syn. převést

bílce MZ 104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

franos (v ulicnictvi)

Sfr. frwod // frinedem'

Pulec M² 104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM.

přehled

přehled // přehled

Průběh M2 104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

průtiáski

průtiáskw // průtiáskw

Pulec M² 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fres⁴ // proti³

fres začaz // proti začazu

Pulec M² 905

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frístati:

<frístala me (me) bolet hlava > 4/1

„frístat me se veridi' slousem frístati.“

Pulec M² 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

převládání co.

spr. nad čm // nad co

[redacted]
< Barva bílá převládá ostatní
barvy, spr. nad ostatní barvy >

Pulec 112/105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přesditi

(přisrali)

3. pl. přesdijí
mět. přesdít

Pulec M² 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pisumky

Pulev M² 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fr. 6

průběžnost

↳ byl při hostině

sp. u hostině

Pulec M² 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přibýti

přibýti ve významu 'přijít, přijet' je správné jen s příslo-
večným určením místa; bez něho je nesprávné; na př. »Přibyl
také ministr« má význam ne přišel, ale přibyl do počtu; ale
správné: Do města přibyl také ministr.

Průběh M^č 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fr. byti. na cemu
 < na cene >
 < na vkladech >

spr. ceny // podražiti
 vladu

Pulec M² 69

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

průběh, - člá

Průběh M^u 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

příčina

< nemá příčiny se hnívat,
ne. nemá ~~prů~~ se hnívat >

Pulec 112 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

früher

v p-e^{uz}

<te'vici>

Spr-v te'vici

Pulec M^z 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

příčný // příční

Pulec M² 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

průda II průd

Pulec M² 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přidati úholem

opr. na úhol

Pulec M² 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přicházejí

« něco přichází, co se může polybovat
co může chodit »

nepr - ve výzvu. « vyšetřovat se ap. »

Pulec M² 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fricházeť

jak sem fricházeť? ²

g. Ede ses tu uzal? ²

Pulec M² 107

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přičásti v ústahu

(in Betracht kommen) není spr.

↳ To nepřičásti v ústahu, spr.

To nerozhoduje, o to nijde,

v tom není třeba mlunkti, &

mysliti ap.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec M² 106

příchut || příchut', -chuti

Pulec M^o 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přijatelnyj

opr. co nelse přijmouti

< Někdo není přijatelnyj, to ne-
ní přijatelnyj, opr. nelse přij-
mouti >

Pulec

M^o 406

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frühabend

za p-ou cenu, spr-levně // lacino // za vzhlednou
cenu

 Pulec MZ 106

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přijati

pr. přijmouti

přijmut, přijmus, přijmutí

pr. přijat, přijat, přijetí

Pulec 142 104

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frýjiti

jal to frýjde

jal to frýsto

spř. čim to (ic)

čim se to stane

čim se to stalo

jal se to stalo

jal to?

Pulec M^z 106-7

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přijít / přicházet k tomu

mne přišlo, že ho znám
mne přicházel známý

Spř. mne se zdálo, že
zdá se mi známý

Pulec M² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prijiti souu draho ap.

pristo uu to draho

spz. to ho stalo peněz

Dulec M² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frýjich na to

frýjde na to

Sp. záleži // bude záležeti na tom

Pulec M² 107

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

příjmi || příjmení

Pulec M² 107

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přikročiti

přikročiti k něčemu není nesprávné, ale často zbytečné;
místo: Přikročiti k pojednání té věci lze říci: Dáti se do
jednání o té věci; místo: Přikročiti k zkrácení něčeho, s p.r.
zkrátiti něco a p.

Pulec 14² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přikvačiti

přikvačiti: pův. = přihrnouti něčím, připlácnouti, přitlačiti, přepadnouti, přikrýti něčím, udeřiti na někoho; v nové češtině se omylem zmátlo se slovesem přikvapiti. Podle N. Ř. 5 je lépe tohoto slovesa neužívatí.

Prulew 172 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

priležitost

u p-i²

< tve' uavstevy

sp. o tve' uavstevě
& tve' uavstevy >

< hlasování

sp. při hlasování >

Pulec 11² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přelisi listů

podle NŘ 9 sv.

Podle M² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frilís - než aby

sp. frilís - aby

◁ Frilís jsem zhrěšil, než aby mi bylo odpuš-
těno

sp. aby mi bylo odpušeno >

◁ Je frilís chytřej, než aby to udělal

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sp. aby to udělal >

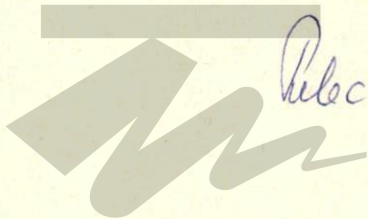
Pulec MZ 79

◁ Jsem frilís zaneprázdněn, než aby mi mohl odlepit
sp. Jsem frilís zaneprázdněn, aby mi ...

prilozene' zjedot.

p-e' vrateti

l. v prilozce vrateti,
s timto listem vrateti.

Relec M^z 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přiloženi

přiloženi psílám, sp. s tím.
so listem psílám // k tomu-
so listu přikládám // k so-
muo listu je přiložen
(účet)

Puleš M 2 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přiměřeně

části nespr.

< přiměřeně věnu stau,
spr. vhrdně věnu stau ||
ve shodě se svým stau ||
podle svého stau || jak se
hrdí na jeho star >

Pulev 172 108

přiměti

boho k čemu

(přinutit), nespr. se ožán.

(pohnouti k čemu)

Pulec 112108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

früherem

(asou)

Spr.

< Udělala mi fr. nejmenšího to >

Plechl 2-76

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

případ

případ = náhoda, příhoda, slovo velmi často zbytečné, na
př. Několik případů úmrtí, s p r. několik úmrtí; — několik pří-
padů spály, s p r. několik onemocnění spálou; —

Dulec M² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

případ

v + adj. + případe^č

v hladném p-ě

v daném p-ě

sp. - pěstěno ano

mlze nic dělat

sp. - tu // za takových okolností

Pulec M² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

případ
v p-c² < porušení zábrana

spz. kdyby byl zářem porušen
jestliže byl — u —>

Pulec M² 108

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

případ
v p-ě, že < se to podarí >

Sp. podarí-li se to
|| ještě se to podarí

v p-ě, že by chtěl

Sp. ještě by chtěl
|| šel by chtěl

v tom případě, že to udělá

Sp. ještě to udělá

|| udělá-li to

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec MZ 108

připadati

pr. < To mi připadá známé >

< Připadalo mi, že jsem nešil,

pr. zdálo se mi // bylo mi,
jako bych nešil >

Pulev 109
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

připadati cívce
[úřadem]

sp. za co

Pulec M² 145

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

příjati

pr. příjmu

Pulec M2 109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

priložili co
na co
pro k cenou

Pulec 142 109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

připomněli

ne. připomenouti

Pulev M^s 109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

průběh, f.

Pulec M 2 109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přirozeně

(od přirozené poroby), jinak
(podle natürlich) je nespr.

< To je přirozeně obličné,
mu. větem, arci, sagisté, ro-
zumí se, že je to obličné >

Pulec M-109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přičadili

přičaděn // přičasen

Pulev M 2 109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prísambih

pr. prísambihu (se starich
vsem prísahu Bohu 'prís-
ham Bohu')

Pulec 142 109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přistáli (o lodí)

pr. přistati

lod' přistane, přistala,

jine' je přistáti, přistáti

(stě.) (státi při něm, ná-
leží k němu)

Pulec 11-109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přístupný

přístupný: přístupné je, k čemu lze se snadno dostat; nesprávné je však ve významu jiném, na př. Něco je přístupné, s p r. snadné, srozumitelné; — obecně něco přístupným učiniti (zugänglich machen), s p r. otevřít obecně; — přístupně mluvit, s p r. mluvit srozumitelně.

Pulec M² 109

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

průstředek // průstředek

Pulev 142110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

příští

(přechod) (ne budoucnost)

< příští Kislav >

< připravovali lepší příští,
spr. budoucnost >

Pulec 14² 110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přítomný
časť nespr.

< Přítomný ~~miální~~ stav,
spr. nynější ~~miální~~ stav
jaký je nyní >

Pulev 174110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

priložit se

co

spr. činn.

Dulec M² 744

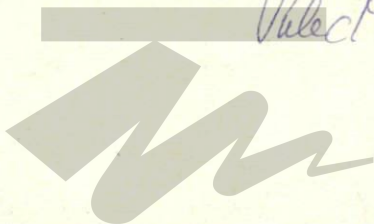

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řivoditi

part. provozu // novotvar řivodičů

Paleč M² 110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přivodili

přivoditi; bylo by správné jen tam, kde lze místo něho
užítí tvarů slovesa přiváděti; je to sloveso trvací (vo-
diti); — nespr. tedy: Přivoditi smrt, s p. způsobiti

Pulec M² 110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

převykatil převyknouti
na koho, naš. pr. kome, čemu

Pulec M^e 110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frýbortští
frýbortští ka co

Spis - Číslo

Pulec 11² 167

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přiznati

přiznati = přiřknouti něco, přisouditi někomu něco, ne-
správné však ve významu uznati něco; na př.: Přiznal, že to
je nečestné, s p r. uznal; — přiznal vinu, s p r. uznal vinu; #

Pulev

Mr 110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

říznávat ~~ti~~

↳ Říznávat, že tomu nerozumím

gr-říznávat se, ... >

Pulec 11² 167

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přímkovati

'souhlasiti'

X přímkovati

'dávati dírati'

Pulec 172 110

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

psí přání
není nespr.

sr. psí šivok ('hřídný šivok')
jest ve psí ('jest na misiň')

Pulev 172 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pročítání

Pulec M^a 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přijítili / nepřijímali co

kdysi jde o čas, nojě se s gen

Pulec M 2 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

půla, -y // půle, -e

Půle M² 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

puský

komp. pustýňů // pustův

Pulec M^a 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nyl // pel

Pulec M² 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

výř 11 výř

Pulec M 2114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rače

rače je rozkazovací způsob, a mělo by se ho užívat jen v opisech rozkazovacího způsobu, tedy: Dovolte = rače dovoliti; — odpusťte = rače odpustiti, ne však za způsob označovací, jak se ho nesprávně užívá; na př.: Jak se rače jmenovat? s p.r. Jak se ráčíte jmenovat? — Rače míti kdy? s p.r. Ráčíte míti kdy? — Správné však: Rače se posaditi; rače přijíti, protože je tu vybidnutí.

Pulec M2

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rad

na deji // radsi

Pulec M² 175

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

raditi

raděu // razen

Pulec M² 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hádnati se

Cému // z čeho // nad čím

Pulec M² 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

radovati se nad čím

Sfr. čemu // z čeho // na co

Pulec M² 140

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kašice // kameno

Pulec M² 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

našec

„velmi často zly.“

↳ v rámci záloha spr. v mesiac >

↳ To spada v rámec podniku

spr. To náleži v obor podniku >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dukovná 115

Heroda // Heroda

Pulec 17² 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

net

7. pl. netoua

"shopene"

l. nety

Pulec M²35

2. sq. netu
1. pl. nety

sq. netu
nety

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

→ 116

re'vovi' // re'vi'

Palec M² 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

mez, rze // rze // rzi f.

// rzi m.

 Pulec M^z 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rok

„fai urceni' delky casove' misto jednot. jun. rod
spr. leto“

< za sedm roku, spr. let >

< za dva roky, spr. za dve leta >

Publ. MZ 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

role

... , nrátí roli je
správné' o lidech, nesprávné však o věcech; je tedy správné:
Rakouská diplomacie (= diplomaté) hrála směšnou roli, ale
nesprávné: Peníze v tom hrály důležitou roli, s p r. rozhod-
valy v tom peníze; to zde nehraje žádnou roli, s p r. to zde
nerozhoduje, to nic není, to zde nic neplatí.

Pelec M² 716

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

roven m. // f.

116

živ. ta rovně

117

„panoš a podle duše; rovně = rovný někomu, na př.: bratrův rovně = ten, kdo jest bratrovi roven; sestřina rovně = ta, která jest sestře rovna; — jméno to však vyšlo v tomto tvaru z užívání a zůstal z něho tvar **roven** (místo rovně) v rodě mužském, jež ovšem nelze másti s přídavným jménem **roven** (= rovný); — jiné zbytky jsou: Nemá sobě rovně; není mu rovně; na roven postaviti.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dulec MZ

~~rozdílný~~ ~~rozličný~~ ~~rozmanitý~~ ~~různý~~; N. Ř. vymezuje význam těchto přídavných jmen takto: r ů z n ý: různé jsou věci, které jsou prostě jiné, podstatně jiné, až protivné (dvě i víc); — r o z d í l n ý: rozdílné jsou věci něčím odlišné (dvě i víc); — r o z l i č n ý: rozličné jsou věci nestejně, počtem četnější; — r o z m a n i t ý: rozmanité jsou věci nestejně, počtem četnější, jejichž rozličnost mimo to poutá i pestrostí rozdílů. — Příklady: Květina a nerost jsou věci různé. — Květiny oční jsou od kokoříkových tím rozdílné, že (= tím se liší, že). — Sbíráme rozličné léčivé byliny. — Louka se pestřila barvami rozmanitých květin.

Pulec M² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozbrati

rozberu // roz -

 Pulc M² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozedratí

rozderu // rose -

Pulec M² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozehnatí

rozženi // rozé -

Pulec M² 717

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozjetí se

sp. rozjetí se

rozjel se

1 sp. rozjel se

Palec M² 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozemliti // — uletí

rozmelu // rose —

 Pulec 14² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozepiati

zpr - rozepnouti

Pulec M² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozepsati

rozpísi // rozé -

Dulec M² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozvíratí // rozvíratí

Pulec M² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozěhaviči

//

rozěhaviči

Pulec M² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozěhnutí

rozřel
rozřčen

novotvary rozřal
rozřat

Dulc M² 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

117 rozhodně znamená 'rázně, opravdově, určitě'; nerozhodně znamená 'neurčitě, neoprávdově'; a je správné jen v těchto významech, na př.: Vysloviti se o něčem rozhodně nebo nerozhodně = vysloviti se určitě nebo neurčitě; jednati rozhodně = jednati rázně; — nesprávné je ve smyslu 'jistě, dojista, najisto, opravdu, skutečně, bezpochyby, nepochybně, beze vší pochyby, bez odporu, zcela, naprosto, ovšem atd.', na př.: Půjdeš s námi? Rozhodně! s p r. Ano, půjdu a p. Věříš tomu? Rozhodně! s p r. Věřím, ano, zajisté a p.; — to je rozhodně omyl, s p r. to je zcela jistě, bezpochyby omyl; — rozhodně to udělám, s p r. najisto, zcela jistě; — rozhodně se tak nejme-

118 nuje, s p r. dozajista, najisto; — rozhodně ano, s p r. opravdu, ovšem, zajisté.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dulec M²

rozsvětati

l. - i-

Pulech 2 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozumět

nept rozumět!

Pulec M² 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozpadati se/rozpadávati se; rozpadá se, co se rozsypává,
ne co se dělí; na př.: Kniha se rozpadává (je-li roztrhaná);
ale jinak: Kniha se dělí ve tři díly, skládá se ze tří dílů, jest
o třech dílech, má tři díly a p.; — s p r á v n ě: Nesvorností
se i sebe větší celky rozpadávají; bečka se rozpadla; vetchá
kniha se rozpadla.

Pulec M^z 718

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozpočetní se

rozpočetní se // 21. rozpočet se

Dulec 172 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozpoznání se čeho

sp. - na co

Pulec M² 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozpoznati 'rozbořem poznati'

jinak je spr. rozpoznati

↳ Nerozpozná stěhlíka od vrabce

spr. Nerozpozná stěhlíka a
vrabce >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pařec M² H

rozsviti

inpt. rozsvet // -if^c

Pulec M² 7/18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

roztrásti

roztrásu // -esu

Pulec MZ 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozumeti co

Spis. Čemu

Pulee M² 118

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ruka

Pod rukou něco udělali, prodávati,
apr. rajně // prodají něco udělali,
prodají prodávati

Pulec M 494
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rukojimi'

C. rukojimi' (fodle „soudce“)

Pulec 2 119

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rukovet // rukojet

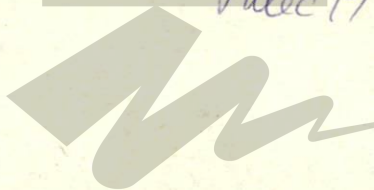
Pulec M² 119

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ryjoc // rytec
ryjocťvi // rytecťvi'

Dulec M² 119

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ryzí značilo pův. rudý, rudočervený, něco rudého, červeného; je příbuzné se slovy rez, rudý, ruda, rdíti se; sr. kůň ryzák, houba ryzec; zlato bylo podle barvy ryzí (t. j. načervenalé); pak se přeneslo i na jiné kovy: ryzí stříbro; ale nesprávně se přenáší jinam, na př. ryzí duch národní, s p r. čistý, pravý; — ryzí jazyk, s p r. čistý, správný jazyk; — ryzí zisk, s p r. čistý zisk; — ryzí povaha, s p r. poctivá povaha; — ryze osobní, s p r. čistě, výhradně osobní; — ryze český, s p r. čistě český, vpravdě, vskutku český; — psychologie je věda ryze subjektivní, s p r. čistě, jenom, výhradně subjektivní věda; —

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pulec 17² 119

ryzy' - a', - e'

sfz. - i'

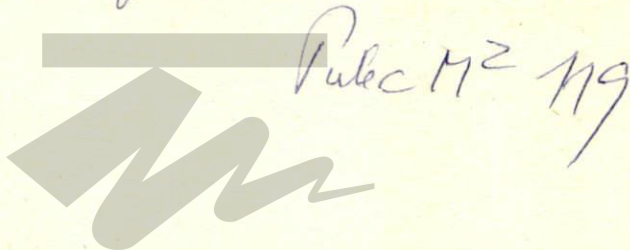
Pulec 17² 189

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ryzost jazyka

Spr - čistota

Publ M² 119

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rzáti

szr. rzáti

szu rzál // rzál

szr. rzál

rzámí // rzámí

szr. rzámí

 Palec M² 119

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řada ve významu množství, spousta, hromadu, mnoho, několik a p. není správné; na př.: Celá řada znamenitých lidí, s p r. mnoho, množství znamenitých lidí; — celá řada slov; s p r. množství, spousta, hromada, mnoho a p.; — působila tu celá řada příčin, s p r. tu působily rozmanité příčiny; správné však je slovo řada tam, kde značí uzavřenou společnost; na př.: Vyskytli se v našich řadách zrádci; — vyslali deputaci ze svých řad:

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Hada

frijiti na hadu
přišla naň hada

spř. došlo naň
|| přišlo na uelto

Pulec 192 195

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Řada

v přední řadě

v první řadě

spř. především // na první místo

↳ to udělejte v přední // v první řadě

spř. Udělejte to napřed // především
// na první místo >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Řeč 12 115

hádek // hádka

Spz.

~~_____~~
Pulec M² 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Raditi

Raděň // Házem

~~Raděň~~ Pulch² 175

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Hebri 8 // 2-

Pulec M² 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Rebrina's

// 5-

Palec M² 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

HC přes CO

Sp. o. toem

Pulec M² 105

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žeráb // žeráb

Pulec M² 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řiditel // ři—

řpr. ře—

řb. řie řiti

řiditel

Řulec M² 115

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řici

řku, řes // řes
ře // ře

~~_____~~
Pulec M² 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Řídit se podle čeho
↳ podle směrnic, začína, ^{Spis-číslo} pravidla

Palec M² 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Lip // Lip

Pulec M² 116

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM